

Asia: VN/23654/2021/

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arkistointilain ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan vuodelta 1994 olevan arkistolain (831/1994) uudistaminen ja erityisesti vuonna 2020 voimaan tulleen julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) huomioiminen ehdotetussa uudessa arkistointilaissa ovat hyviä ja tarpeellisia uudistuksia.

Ehdotus kytkeytyy läheisesti käynnissä olevaan julkisuuslainsäädännön kokonaisuudistukseen. Asiakirjoja ja tietoaineistoja koskevan lainsäädännön johdonmukaisuus ja selkeys ovat tärkeitä viranomaistoiminnan kannalta.

Puolustusministeriö pitää perusteltuna sitä, että nykyisen arkistolain arkistonmuodostaja - käsitteestä luovutaan ja ehdotetussa uudessa arkistointilaissa käytetään jatkossa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) kanssa yhdenmukaista viranomaisen käsitettä myös arkistointiin liittyen.

Arkistointilakiehdotuksen 8 §:ssä säädetään asiakirjojen ja tietoaineistojen arvonmäärityksestä. Lakiluonnoksen mukaan jatkossa viranomaisen tulee määrittellä arkistoitavat asiakirjat ja tietoaineistot tutkimuksellisten tarpeiden perusteella. Tämä määrittelytehtävä on kuulunut nykyisen arkistolain mukaan pääsääntöisesti Kansallisarkistolle, Kansallisarkiston vastuulla ovat nykyisin seulontastrategiset ja -poliittiset linjaukset, joita se on soveltanut seulontapäätöksissään.

Esitysluonnoksessa tehtävä siirrettäisiin Kansallisarkistolta muille viranomaisille. Uusi arvonmääritystä koskeva tehtävä edellyttäisi Puolustusvoimissa riittäviä resursseja sekä laajaa osaamista.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisen tiedonhallintamallin korostuminen tietoaineistojen ja asiakirjojen arvonmäärityksessä on hyvä asia. Tämä lisää tiedonhallintamallin käytettävyyttä sekä yhtenäistää tietoaineistoihin liittyvien tietojen dokumentointia ja käsittelyä viranomaistoiminnassa.

Arkistointilakiehdotuksen 13 §:ssä säädettäisiin valtion viranomaisten asiakirjojen siirtämisestä kansalliseen arkistotietovarantoon. Pykälän 2 momenttiin ehdotetusta poikkeuksesta seuraa, ettei kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista annetussa laissa (588/2004) mainittuja erityissuojattavia tietoaineistoja ja asiakirjojen turvallisuusluokittelusta valtionhallinnossa annetun asetuksen (1101/2019) 3 §:ssä tarkoitettuja turvallisuusluokiteltuja tietoaineistoja tarvitse siirtää arkistointiin Kansallisarkiston hallinnoimaan ja ylläpitämään kansalliseen arkistotietovarantoon.

Arkistointilain 23 §:ssä säädettäisiin Kansallisarkiston tiedonsaantioikeudesta. Pykälän mukaan Kansallisarkistolla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaisilta maksutta arkistointilain lain 9, 10 ja 22 §:ssä säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät selvitykset sekä tarpeelliset tiedot arkistoinnin ja arkiston ylläpidon järjestämisestä sekä tiedonhallintalain 5 §:n mukaisesta tiedonhallintamallista.

Puolustusministeriö toteaa, että tiedonhallintamalliin eri viranomaisissa sisällytetyt tiedot voivat vaihdella suuresti. Malli voi olla suppea luettelo julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisista tiedoista tai se voi kuvata laajasti viranomaisen toimintaa. Tällöin Kansallisarkistoon voi päätyä sille sen tehtävien kannalta tarpeetonta, mahdollisesti turvallisuusluokiteltua tietoa. Puolustusministeriö kiinnittää huomiota, että 23 § on epätäsmällinen ja laaja. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan 23 §:ää tulisi täsmentää esimerkiksi siten, että Kansallisarkistolla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarpeelliset tiedot tiedonhallintamallissa kuvatuista tietovarannoista eikä koko tiedonhallintamallista, kuten esitysluonnoksessa ehdotetaan.

Puolustusministeriöllä ei ole muuta huomautettavaa esitysluonnoksesta.

Nurminen Minnamaria
Puolustusministeriö

Gau Anna
Puolustusministeriö